

Nærings- Og Fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep
0032 Oslo

Deres ref.

Vår ref.
24/2296 - 6

Saksbehandler
Jan Morten Hansen

Dato
12.06.2024

Høringsinnspill fra Nordkapp kommune Forslag til endringer i allmenngjøringsloven og sektorlovgivning med hensyn til skipsfart

Kommunestyret i Nordkapp kommune har i dag i sak 53/24 enstemmig vedtatt en uttalelse om forslag til endringer i allmenngjøringsloven og sektorlovgivningen med hensyn til skipsfart.

Nordkapp kommune støtter intensjonen i departementets forslag om å styrke norsk maritim sektor og bidra til anstendige lønnsvilkår i skipsfarten. Forslagene som lanseres for å bidra til dette vil imidlertid ikke bidra til å oppfylle denne intensjonen, hvilket vi redegjør nærmere for under

Bakgrunn

Først vil vi påpeke at kommunene ikke er invitert til å gi innspill i denne saken. I og med konsekvensene for Nordkapp kommune vil bli store om lovforslaget vedtas som det er, benytter vi oss av muligheten til å komme med innspill til Nærings- og Fiskeridepartementets forslag til endringer i allmenngjøringsloven og sektorlovgivning med hensyn til skipsfart med høringsfrist 12. juni 2024.

Nordområdene er Norges viktigste strategiske satsingsområde. Som nordligste kystkommune med grense til Barentshavet, har Nordkapp kommune en sterk interesse av at det juridiske rammeverket knyttet til skipsfart ivaretar lokale nærings-, miljø-, og utviklingsinteresser.

I 2023 tok havnene i Nordkappregionen imot 147 cruiseanløp, og det forventes 174 anløp i 2024. Reiselivet er sammen med fiskeri den viktigste inntektskilden for kommunen og regionen. Ifølge Menon (2017) har reiselivsnæringen opptil tre (3) ganger så stor betydning for verdiskaping og sysselsetting i Nord-Norge som resten av landet. Med Nordkapplatået som reisemål har Nordkapp en sentral rolle i den Nordnorske reiselivsnæringen.

Cruise i Nordkappregionen

For reiselivet i Nordkapp har cruise i over 140 år vært en sentral del av det lokale næringslivet. I 2023 var det 147 anløp med cruiseskip som tok med seg 182 000 passasjerer som gikk i land i Honningsvåg. I 2023 har kommunen beregnet at omsetningen ved direkte kjøp av varer og tjenester fra cruisevirksomheten var over 225 mill. kr lokalt i kommunen. Til sammenligning var netto rammebevilgninger for drift av kommunen i 2024 på 291 millioner kroner. Omsetningen fra cruisevirksomheten er umulig å erstatte både for kommunen som helhet og for havnen spesielt.

Fordi Norge har en svært lang kyst skiller seilingsmønsteret seg i stor grad fra andre cruisedestinasjoner vi er i konkurranse med, Østersjøen, Alaska, Asia og Middelhavet, hvor destinasjonene i hovedsak er i forskjellige land. Samtidig skiller cruise seg fra den øvrige skipsfarten ved at den er ekstremt internasjonalt konkurranseutsatt. En 50% grense på tiden tilbrakt i norske farvann vil derfor slå uheldig ut for Nord Norge og Nordkapp. Dette vil føre til at cruiserederiene tilpasser sine seilingsmønstre, og at det da vil være mer attraktivt å kun seile inn til en eller to destinasjoner i Norge, gjerne på sør- og sentrale Vestlandet. Forslaget vil på denne måten diskriminere Nord-Norges landbaserte reiselivsnæring. Samtidig som en del sentrale cruisehavner i sør vil kunne oppleve dramatisk økning i anløp med konsekvenser for miljøet.

Regjeringen legger i Distriktsmeldingen, jf. Meld. St. 27 (2022–2023) opp til at folketallet i distriktene skal økes. Det arbeides langsiktig og strategisk for å styrke bosettingen i Nordkapp kommune. En avgjørende faktor for å oppnå økt bosetting er et vekstkraftig næringsliv med arbeidsplasser til tilflyttende innbyggere. Det finnes per i dag ikke alternative prosjekter eller virksomheter i kommunen som kan fange opp arbeidstakere dersom inntekter og arbeidsplasser fra cruisesektoren bortfaller. Dersom forslaget vedtas slik det foreligger vil dette kunne få alvorlige negative følger for sysselsetting og bosetting i Nordkappregionen.

Forslag om utvidelse av allmenngjøringslovens virkeområde og rettighetshaveres tillatelse til å utøve virksomhet

Nordkapp kommune er sterkt bekymret for konsekvensene forslagene vil få for den videre lokale og regionale utviklingen i Nord-Norge. Sjøfart er en sentral del av næringsvirksomheten også i Nord-Norge og Nordkapp. En betydelig andel av landsdelens innbyggere arbeider på sjøen, og kommunen er helt avhengige av næringen og dens ringvirkninger lokalt og regionalt.

Manglende forutsigbarhet og bortfall av inntekter vil negativt påvirke evnen til fremtidige investeringer i Nordkapp kommune. Eksempelvis bruker Nordkappregionen Havn inntektene fra cruise til å videreutvikle infrastruktur for fiskeflåten i kommunens fiskerihavner. Bortfall av inntekter fra cruise vil også ha alvorlige konsekvenser for fremtidige investeringer knyttet til landstrømanlegg. På den måten vil konsekvensene kunne bli en undergraving av regjeringens intensjoner om utslippsfri skipsfart.

Cruisevirksomhet var ikke en del av partiene Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstrepartis fokus i Representantforslag fremmet på Stortinget i november 2019 med intensjon om å sikre norske lønns- og arbeidsvilkår i norske farvann og på norsk sokkel, jf. Dokument 8:18 S (2019-2020). Nordkapp kommune viser også til at Holmefjordutvalget i 2021 anbefalte at skip i internasjonal cruisevirksomhet som anløper norsk havn ikke bør omfattes av et krav om norske lønnsvilkår, og at den lokale turistnæringen som er bygget opp rundt internasjonal cruisetrafikk vil rammes hardt dersom rederiene legger om sine seilingsmønstre.

Nordkapp kommune viser videre til departementets anslag over økonomiske og administrative konsekvenser, jf. kapittel 8 i høringsnotatet og deler vurderingen av konsekvenser i form av endringer i seilingsmønster som følge av kostnadsøkninger, svekket lønnsomhet for rederiene og økte transportkostnader. Nordkapp kommune er imidlertid sterkt uenige i påstanden om at dette ikke vil ha økonomiske konsekvenser for næringen og lokale leverandørkjeder.

Påstanden om at «for cruisesegmentet kan det tenkes at andre former for reiselivsvirksomhet eller andre destinasjoner kan være alternativer» viser en svært mangelfull innsikt i lokalt næringslivs avhengighet av cruiseindustrien i Nordkapp kommune. Mens cruiserederiene har mulighet til å legge om seilingsmønstre og destinasjoner til europeisk nærskipsfart og andre destinasjoner, har ikke lokalt næringsliv i Nordkapp andre inntektsgrunnlag.

Cruisenæringen er en viktig bærebjelke i kommunenes og regionens økonomi. Ved bortfall av anløp og besøkende står regionen overfor et alvorlig inntektstap som vil gå direkte utover kommunens arbeidsplasser og offentlige tjenestetilbud. Samtidig vil et bortfall av cruiseanløp i Nord-Norge føre til økt press på populære destinasjonskommuner på Vestlandet, fordi det ikke lenger vil være mulig å nå nord-norske havner uten å falle innunder kravet om norsk lønn.

Regjeringen må i sitt endelige lovforslag sørge for at innretningen av loven ikke leder til en særegen vridning bort fra Nord-Norge og Nordkapp som destinasjon for internasjonalt cruise.

Oppsummering

Lovforslaget slik det foreligger vil føre til tap av arbeidsplasser som følge av en reduksjon i antall cruiseanløp, reduksjon i antall turister, og negative konsekvenser for lokalt og regionalt næringsliv. Nordkapp kommune støtter regjeringens ambisjon om anstendige lønns- og arbeidsvilkår, men mener at den foreslåtte innretningen på lovforslaget vil kunne føre til en drastisk nedgang i en av landsdelens viktigste næringer.

Nordkapp kommunes hovedstandpunkt er at regjeringen ikke går videre med lovforslaget slik det foreligger. Sekundært bes det om at man i tråd med Holmefjordutvalgets anbefaling unntar internasjonal cruisevirksomhet fra kravet, eventuelt introduserer et øvre tak på anløp i norske havner som fortsatt muliggjør cruisenæring i Nord-Norge, ved at kravet slår inn ved besøk til mer enn 10 norske havner.

Med hilsen

Jan Morten Hansen
Ordfører

Dokumentet er elektronisk og har derfor ingen signatur